

Förord

De ideella ledarna utgör idrottsrörelsens ryggrad. Över en halv miljon ledare lägger varje år ner ett oräkneligt antal timmar på de över 20 000 föreningarnas verksamhet.

Dessa ledare är idrottens verkliga hjältar, som vi också uppmärksammar speciellt under detta Riksidrottsförbundens jubileumsår.

När vi pratar om ideella ledare ser nog de flesta av oss bilden på en träningsoverallklädd barn- eller ungdomstränare. Huvuddelen av idrottens ledare är också sådana aktivitetsledare, direkt involverade i den idrottsliga praktiken. Men det finns även en annan, mer anonym men inte mindre viktig ledarkategori, nämligen föreningsledarna. Dvs de ordförande, kassörer, sekreterare och andra föreningsfunktionärer, som tillsammans får föreningens hjul att snurra och därmed skapar förutsättningarna för aktivitetsledarnas verksamhet.

Under senare år har det kommit allt fler signaler om att det blir allt svårare att rekrytera föreningsledare, som är beredda att ta ett övergripande ansvar för föreningarnas verksamhet. Stämmer dessa signaler? Och vad beror i så fall svårigheterna på? För att få en bild av verkligheten gav vi Anders Rönmark - student, journalist och aktiv idrottsledare - i uppdrag att intervjua ett antal ordförande och kassörer i idrottsföreningar över hela landet. Intervjuerna genomfördes per telefon under våren 2003.

Resultatet från intervjuundersökningen är både uppmuntrande och nedslående. Uppmuntrande, eftersom den visar människors vilja att lägga ner fantastiskt mycket tid, kraft och engagerang på sina ideella ledaruppdrag. Nedslående, eftersom de sällan får någon uppskattning för sitt arbete och därför i många fall helst skulle vilja sluta.

Utan engagerade föreningsledare kan svensk idrottsrörelse, byggd på demokratiska föreningar, inte fungera. Att stärka dem i deras uppdrag är därför en akut uppgift, för såväl idrottsrörelsen internt som samhället i övrigt.

Förhoppningsvis kan denna studie ge ett litet bidrag till att synliggöra föreningsledarna och deras situation.

Stefan Bergh
idrottspolitisk chef, RF

Undersökningen

Bakgrund och metod

I början av april fick jag i uppdrag av Riksidrottsförbundet (RF) att genomföra en undersökning om den ideelle ledaren, med fokus på dennes arbete med att administrera föreningen. Undersökningen fokuserades på två ledarroller – ordförandens och kassörens.

Undersökningen pågick i en och en halv månad och under denna tid telefonintervjuades 50 ordförande och 50 kassörer i 100 olika föreningar. Dessa föreningsledare¹ valdes slumpmässigt ut från Riksidrottsförbundets föreningsregister och fick besvara ett på förhand skapat frågebatteri (se bilaga). Följdfrågor användes endast då den intervjuade personen inte förstod någon fråga (exempelvis skillnaden mellan föreningsledare och aktivitetsledare) eller då något svar behövde närmare förklaring. Frågorna tog mellan tio och 25 minuter att besvara.

I vissa fall visade det sig att de personer som valts ut från föreningsregistret inte längre hade kvar sina förtroendeuppdrag. Dessa intervjuades då inte. Av de personer som innehade ett förtroendeuppdrag som ordförande eller kassör vägrade endast en att ställa upp på att bli intervjuad. Denne uppgav tidsbrist som skäl. Ett flertal personer påpekade dock innan intervjun startade (och ibland under intervjuens gång) att de inte ville att deras namn och namnen på deras föreningar skulle avslöjas, utan att de skulle få förbli anonyma.

Kvinnor – män, landsbygd – stad

Det slumpmässiga urvalet visade sig bli väldigt mansdominerat. Endast fem av 100 föreningsledare som till slut medverkade i undersökningen var kvinnor. Givetvis hade en jämn könsfördelning kunnat eftersträvas, men det hade knappast speglat den verklighet som råder ute i föreningarna, där det finns en klar övervikt av män när det gäller förtroendeuppdrag.

När det gäller fördelningen av intervjuade ledare i föreningar på landsbygden respektive i tätorter, så verkade 65 av 100 i föreningar hemmahörande på orter med färre än 50 000 invånare. Fördelningen över landet var jämn då ledare från alla idrottsdistrikt (med undantag för Västernorrland) deltog i undersökningen.

Resultat

Föreningen – 367 medlemmar, men ingen anställd

Föreningarna, i vilka idrottsledarna som intervjuades var aktiva, var i de flesta fall föreningar med mellan 100 och 500 medlemmar. Den största föreningen hade 1 400 medlemmar, medan den minsta endast hade 16. Snittet låg på 367 medlemmar per förening. 20 föreningar hade

---

¹ Med föreningsledare avses personer vars främsta uppgift är att leda föreningens arbete och vilka i de flesta fall valts till sina uppdrag på föreningens årsmöte. Exempel på föreningsledare är ordföranden, kassören, sekreteraren och styrelseledamoten. Med aktivitetsledare menas en person vars främsta uppgift är att träna medlemmarna i den idrott som föreningen bedriver. En tränare är det typiska exemplet på en aktivitetsledare.

endast en idrott på programmet, övriga hade mellan två och sex. Snittet låg på tre idrotter per förening (många utfrågade var dock inte helt säkra på hur många idrotter föreningen hade på programmet, då vissa sektioner pendlat mellan aktiv och vilande status).

Föreningarna omsatte i snitt 680 000 kronor det senaste verksamhetsåret. De flesta föreningar med 350-400 medlemmar omsatte dock betydligt blygsammare summor, i de flesta fall mellan 100 000 och 200 000 kronor. Snittet för omsättningen drevs upp av de stora föreningarna (bland andra en större skidklubb och en fotbollsförening med ett lag i fotbollens näst högsta division, Superettan), vilka omsatte mer än två miljoner kronor. Skillnaden mellan den största och den minsta föreningens omsättning var drygt tolv miljoner kronor. Medianvärdet för de 100 föreningarna var 200 000 kronor.

Det bör tas i beaktande att de siffror som de utfrågade uppgav som föreningens omsättning i nära 60 procent av fallen var uppskattningar. Majoriteten av kassörerna kunde på en direkt fråga uppgive hur stor föreningens omsättning under det gångna året varit, medan det endast var ett fåtal ordförande som kunde göra samma sak. *"Två-tre hundratusen"* eller *"strax över en halv miljon"* är exempel på svar som avgivits.

14 föreningar hade någon form av anställd personal, i de flesta fall en eller två lönebidragsanställda. En förening uppgav att man hade åtta heltidsanställda kanslisters (varav ingen var lönebidragsanställd), men denna förening var ett undantag. 86 av 100 undersökta föreningar hade nämligen inte någon anställd personal, i dessa föreningar sker således allt arbete på ideell basis.

Föreningsledaren

Den typiske föreningsledaren

En man, drygt 50 år gammal, som "alltid" varit engagerad inom eller intresserad av idrott – det är den typiske föreningsledaren. Av de 100 personer som slumpvis valdes ut och intervjuades var endast fem (en ordförande och fyra kassörer) kvinnor. Dessa var oftast något eller några år under 50-strecket och hade jämfört med männen inte lika lång erfarenhet av föreningsarbete. Mer om detta nedan.

Den typiske ordföranden

Den yngste ordföranden som intervjuades var 37 år gammal, den äldste var 75 och snittåldern var 54. I genomsnitt hade denne person, som i nio fall av tio var en man, innehaft sitt förtroendeuppdrag i tolv år och innan dess varit föreningsledare i någon form i fem år.² Alla utom en person hade tidigare idrottat aktivt och 18 av 50 hade varit aktivitetsledare innan de blev föreningsledare.³ Endast fem personer var fortfarande aktiva som aktivitetsledare parallellt med ordförandeuppdraget.

---

² Den kvinnliga ordförande som intervjuades var 47 år gammal och hade varit ordförande i två år. Hon hade innan dess varit föreningsledare i två år.

³ Övergången från aktiv idrottare till aktivitetsledare har i tio fall skett direkt efter att den aktiva karriären avslutats. I de övriga fallen har personerna börjat som aktivitetsledare samtidigt som de själva idrottat alternativt tagit en paus under ett par år och engagerat sig som ledare när de egna barnen börjat idrotta.

Ordförandena lägger i snitt ner mellan 30 och 50 timmar per månad på föreningsarbetet. Den ordförande som lade ner minst tid ägnade en timme i veckan åt sin förening (*"Vi är en liten klubb, utan inre stridigheter och jag har lärt mig att delegera"*), medan en ordförande arbetade i snitt 30 timmar i veckan för sin förening (*"Hade jag jobbat övertid alla dessa år så hade jag haft tre miljoner på banken i dag. Fast hade det gjort mig lyckligare?"*). Tidsåtgången ansågs vara ungefär som den alltid hade varit, i vissa enstaka fall menade man att den minskat.⁴ De som tidigare varit aktivitetsledare hävdade, med fyra undantag, att det krävdes mer tid för att vara aktivitetsledare än ordförande. 19 ordförande tyckte att arbetsbelastningen var för stor, övriga tyckte att den var lagom.

Vad gör ordföranden?

27 av 50 utfrågade ordförande hävdade att ekonomifrågor och administration var deras främsta arbetsuppgifter. Övriga nämnde representation, att leda möten och "praktiskt arbete" (klippa gräs, krita planer, tvätta matchtröjor, etc), som det som upptog mest tid. Arbetsuppgifterna hade varit i stort sett desamma genom alla år, men fem ordförande hade tagit över vissa funktioner som tidigare legat på kansliet.⁵

Övrigt värt att notera:

- Med undantag av två ordförande utförde alla det mesta eller allt arbete hemma (styrelsemöten ej inberäknade).
- 36 av ordförandena hade gått någon form av ledarutbildning inom idrotten. Endast fyra sa sig dock vara intresserade av att gå någon mer utbildning. Av de 14 som inte gått någon utbildning sa bara två att de skulle vilja gå någon. Anledningarna till varför man inte ville gå någon utbildning varierade. Exempel: *"Jag har varit aktiv så länge inom idrotten, jag behöver ingen mer utbildning"*, *"Jag har fått så mycket ledarskapsutbildning inom jobbet"* och *"Jag har inte tid"*.
- Ingen styrelseordförande var arvoderad och ingen hade heller någon styrelsekollega som var arvoderad.

Den typiske kassören

Den typiske kassören, i alla fall sett utifrån den nyss avslutade undersökningen, är en 50 år gammal man.⁶ Han har varit kassör i 16 år, men det är inte självklart att han innan dess innehaft något förtroendeuppdrag i föreningen.⁷ Om han har haft det så har han i alla fall inte haft det särskilt länge, max fem år. Alla utom fem intervjuade kassörer hade någon gång

---

⁴ Mer delegering och smidigare arbetsmetoder tack vare datorer och Internet är de främsta anledningarna till att tidsåtgången blivit mindre.

⁵ Dessa föreningar har tidigare haft anställd personal, men tvingats att skära ned.

⁶ Den yngste kassören som intervjuades var 37 år gammal, den äldste var 80 år (han hade innehaft sitt uppdrag i 55 år!). Bland de kvinnliga kassörerna låg åldrarna mellan 38 och 51. Kvinnorna hade i genomsnitt varit kassörer i sju år, alltså klart kortare tid än övriga i gruppen.

⁷ 15 kassörer hade innehaft någon form av förtroendeuppdrag i föreningen innan de blev valda till kassörer.

idrottat aktivt och 33 stycken hade varit aktivitetsledare. Elva stycken var fortfarande aktivitetsledare parallellt med kassörsuppdraget.

Kassörerna lade ned mellan två och 50 timmar i månaden på att sköta/hålla ett vakande öga på föreningens ekonomiska förhållanden.⁸ Snittet låg på 20-25 timmar i månaden. På frågan om vad som upptar mest tid svarade alla ”ekonomi och administration”. Exempel på vad det innebär är bokföring, inbetalning av avgifter, fakturering och att göra bokslut. Två kassörer, som verkade i föreningar där det fanns anställd personal, sa sig ha mer ”övervakande” än rent praktiska uppgifter.

Två kassörer ansåg att deras arbetsbelastning var för liten, åtta ansåg att den var lagom, medan övriga ansåg att den var för stor. När det gäller huruvida arbetsbördan ändrats något under årens lopp var meningarna splittrade. Vissa ansåg att arbetsbördan blivit tyngre (bland annat på grund av krångliga regelsystem, dåligt engagemang från övriga medlemmar i föreningen och ”datoriseringen av samhället”⁹), andra att den blivit lättare (också på grund av datoriseringen) medan en tredje grupp ansåg den vara oförändrad. Mer än hälften (26 personer) tyckte dock att det blivit mer jobb sedan de tillträdde som kassörer. När det gäller de kassörer som har erfarenhet från aktivitetsledaruppdrag så ansåg 20 av 33 att deras åtaganden som kassörer var mer tidskrävande än de åtaganden de hade som aktivitetsledare.

Övrigt värt att notera:

- Med undantag av tre kassörer skötte samtliga sina uppdrag hemifrån (styrelsemöten ej inberäknade).
- Hälften av kassörerna hade gått någon form av ledarutbildning inom idrotten. Av de som gått någon ledarutbildning kände ingen att de ville vidareutbilda sig. Endast fyra av de kassörer som inte hade någon ledarutbildning sa sig vilja gå en sådan. Exempel på anledningar till att inte gå någon ledarutbildning: ”*Jag behöver ingen utbildning för att arbeta som kassör*” och ”*Jag har inte tid*”.
- Ingen kassör var arvoderad och ingen hade heller någon styrelsekollega som var arvoderad.

Arbete och engagemang

Vad är positivt med att arbeta i en förening?

Att försöka kategorisera vad de 100 intervjuade ledarna anser vara det mest positiva med att arbeta i en förening är svårt. Här följer några av de vanligaste svaren:

”Det sociala är det mest positiva. Det är roligt att träffa människor.”

---

⁸ Två kassörer som arbetade i föreningar med anställd personal ansåg att deras uppgifter mest gick ut på att övervaka kansliets arbete med ekonomifrågor.

⁹ Två kassörer ansåg att det på grund av Internetbanker och autogirobetalningar blivit besvärligare att hålla ordning på föreningens ekonomi. De tyckte det var lättare då hela föreningens ekonomi kunde hållas efter med hjälp av en kassabok och en bankbok.

”Att ge ungdomar möjligheten att idrotta känns väldigt kul.”

”Det är personlighetsutvecklande. Man sporrar varandra.”

”Det är fantastiskt att se glädjen hos ungdomarna och se hur de utvecklas.”

”Man får mycket uppskattning.”

Någon större skillnad mellan ordförande och kassörer märks inte när det gäller uppfattningen om vad som är positivt med att arbeta i en förening.

Vad är negativt?

Det är något enklare att kategorisera vad de intervjuade ansåg vara det mest negativa med att arbeta i en förening. Fyra personer menade att det inte fanns något negativt med att arbeta i en förening. Övriga svar fördelade sig relativt jämnt i följande tre kategorier.

- **Tidsbrist.** Arbetet i föreningen tar för mycket tid och övriga intressen blir lidande.
- **Oengagemang och ”skitsnack”.** Frustrationen var stor över att övriga medlemmar i föreningen inte vill engagera sig i arbetet och att det bildas fraktioner och grupperingar inom föreningen som baktalar varandra istället för att arbeta tillsammans.
- **Ekonomiska nedskärningar.** *”Hur mycket mer ska politikerna dra ned?”* var en kassörs svar på frågan om vad som är negativt med att arbeta i en förening. Problem att skaffa sponsorer, att få bidrag från kommunen – kort sagt att dra in pengar till föreningen – var något som upplevdes som väldigt jobbigt.

Någon större skillnad mellan ordförande och kassörer märktes inte när det gäller uppfattningen om vad som är det mest negativa med att arbeta i en förening.

Varför engagerar man sig?

”Jag är en föreningsmänniska”, ”Jag blev tillfrågad och tackade ja”, ”Jag ville påverka”, ”Man vill ju göra en insats för föreningen och betala tillbaka för allt man fått”, ”Det var naturligt att bli ledare då man själv varit aktiv”, ”Hela familjen var engagerad i föreningen och då blev jag det också”, ”De behövde någon med min kompetens”, ”Med det civila jobb jag har här i byn förväntades det att jag skulle leda idrottsföreningen också”. Det här är bara några exempel på de svar som de 50 ordförandena och 50 kassörerna gav på frågan om varför de engagerade sig som föreningsledare. Man kan, för att lättare kunna få en överblick, sortera in ledarna i två kategorier utifrån svaren de givit:

- **De som vill.** Här hittar vi 42 ordförande, men bara tolv kassörer. Dessa personer ville tillhöra föreningens styrelse eftersom de kände att de ville och kunde påverka föreningens arbete, för att de tyckte att det var roligt och för att de kände att det var värt det arbete de lade ned. Många uttryckte att det finns ett behov av att ge ungdomar en meningsfull fritidssysselsättning och att föreningen har en viktig uppgift i samhället.
- **De som måste.** I den här gruppen fanns åtta ordförande och 38 kassörer. Dessa personer kände att någon måste utföra vissa sysslor inom föreningen och eftersom ingen annan ville eller kunde så föll ansvaret på dem. Man kände, precis som

personerna i kategorin ”De som vill”, att föreningen har en viktig uppgift, men de kände inte att det arbete de utförde var utvecklande eller särskilt uppskattat. *”Man vill ju inte att föreningen ska dö,”* var en kassörs svar på frågan om varför hon tog hand om ekonomifrågorna i föreningen. På frågan om hon någon gång funderat på att sluta svarade hon: *”Jo, sedan årsmötet då jag blev vald. Men det finns ju ingen som vill ta över...”* De personer som utförde sina uppdrag för att de kände att de måste funderade alla på att sluta, men eftersom det är svårt att hitta någon ersättare så valde de, eller snarare kände de sig tvungna, att fortsätta.

”Visst är det lockande att sluta...”

Det var inte bara de personer som kände att de var tvungna att arbeta i föreningen som kände att de ville sluta. Även majoriteten av de ledare som såg föreningsledaruppdraget som något roligt och utvecklande hade någon gång funderat på att avgå. Endast 15 av 100 utfrågade sa sig aldrig haft en tanke på att sluta. Bara tre av dessa 15 var kassörer. Orsaker till att man ville sluta var exempelvis att ledaruppdraget tog för mycket tid, att uppgifterna kändes betungande, tråkiga och för svåra, att man inte ville ta ekonomiskt ansvar eller att man inte kände uppskattning från övriga i föreningen.

Varför fortsätter då dessa personer som ledare? Svaren finns bland annat under rubriken *”Varför engagerar man sig”*. *”Visst har jag funderat på att sluta, men jag skulle sakna det för mycket. Det är ju roligt,”* var en kommentar. En annan var *”Om jag slutar så kan inte föreningen bedriva verksamhet. Jag ville inte känna skuld för det”*. ”Jag vill” och ”jag måste” var anledningarna till att man fortsatte.

Hur länge kommer dessa ledare att fortsätta? Fyra av 100 sa faktiskt att de kommer att fortsätta tills de inte längre klarar det fysiskt (*”Jag dör nog på min post”*), medan övriga såg sina ledarkarriärer vara över innan dess. Mer än hälften sa att de kommer att sluta inom ett par år. *”Så fort jag hittat en ersättare,”* var inställningen hos de ledare som tillhörde den kategori av personer som såg sig tvingade att fortsätta sina uppdrag.

”...men vem ska ta över?”

Åtta föreningsledare hävdade att det i deras föreningar inte var några problem med att rekrytera vare sig aktivitets- eller föreningsledare. 13 sa sig inte ha några problem med att rekrytera aktivitetsledare, men menade att det var svårt att få folk att engagera sig som föreningsledare. Övriga sa sig ha problem att få in både nya aktivitetsledare och föreningsledare. De flesta var dock av den åsikten att *”det brukar ordna sig”* när det gäller aktivitetsledare. *”Det finns alltid någon förälder som ställer upp till slut. Det brukar lösa sig på något sätt,”* var en ordförandes syn på saken.

När det gäller att få folk att ställa upp som föreningsledare verkar det dock som om det inte alltid brukar ordna sig utan att personer *”tvingas”* sitta kvar då det inte finns någon som vill ta över. På frågan om varför det är svårt att rekrytera föreningsledare uppgav i princip alla tid som huvudorsak. *”Folk anser inte att de har tid med styrelseuppdrag. De kan tänka sig att göra punktinsatser, men att binda upp sig för ett helt år som styrelseledamot...Nej, det vill de inte,”* var en kassörs åsikt - och han var inte ensam om den.

Tidsbrist ansågs vara huvudorsaken till att personer inte vill sätta sig i föreningsstyrelser. Andra "bortförklaringar" (en intervjuad ordförandes ordval) till att inte engagera sig som föreningsledare är att man anser att det är för svårt, för tråkigt och för riskfyllt. *"Ingen vill ta det ekonomiska ansvaret i dag,"* berättade en kassör. En 72-årig ordförande sammanfattade föreningsledarbristen på följande sätt: *"Min generation visste att om vi skulle få något gjort var vi tvungna att göra det själva och utan att vänta oss något i ersättning. Dagens generationer har inget till övers för det ideella arbetet och att arbeta utan ersättning verkar de tycka är värdelöst. De är inte föreningsmänniskor."*

Utan förväntningar

I det frågebatteri som föreningsledarna fick besvara fanns en fråga angående de förväntningar de intervjuade personerna hade när de tog på sig sina föreningsledaruppdrag. Det är värt att notera att endast sju ordförande uppgav att de haft förväntningar på att bland annat *"få ett roligt år med styrelsen"* eller *"förändra föreningens verksamhet"*. Övriga, alltså 43 ordförande och 50 kassörer, svarade att de enda förväntningar och funderingar de haft innan de tog på sig sina ledaruppdrag var ungefär hur mycket tid som skulle gå åt och hur stor arbetsbördan skulle bli.

Slutsatser

Att de föreningsledare som deltog i undersökningen verkligen lägger ned tid och kraft på sina uppdrag råder det ingen tvekan om. Det är dock tråkigt att konstatera att det arbete som dessa 95 män och fem kvinnor lägger ned ofta känns väldigt betungande för dem och i många fall inte är något de skulle vilja behöva göra. De föreningsledare som intervjuades målade upp en bild av föreningar där personer sitter kvar på styrelseposter, inte för att de egentligen vill, utan för att de måste. Att hitta nya personer som känner ansvar för föreningen och har vilja att engagera sig i styrelsearbete verkade i vissa fall vara en omöjlighet.

Den främsta förklaringen (eller bortförklaringen om man så vill) till att folk avstår från att engagera sig i styrelsearbete anses vara tidsbrist. Det är dock tveksamt om den förklaringen håller fullt ut.

I vissa föreningar där det är svårt att hitta nya styrelseledamöter har man samtidigt inga problem med att hitta nya tränare. Erfarenheten visar att ett aktivitetsledaruppdrag kan ta minst lika mycket, i många fall mer, tid än ett föreningsledaruppdrag och att det ofta binder upp ledaren många kvällar i veckan. Tre träningskvällar i veckan plus match/tävling på helgen är vardagsmat för aktivitetsledare runtom i Sverige.

Vad är det då som gör ett eller två styrelsemöten i månaden (plus arbetet utöver mötena) så mycket jobbigare? En förklaring kan vara att arbetsbeskrivningen avskräcker. Att hålla i ett innebandylags träningar verkar inte lika jobbigt som att sköta innebandyföreningens bokföring eller att boka halltider. Att som aktiv idrottare gå över till ett aktivitetsledaruppdrag är troligtvis mindre avskräckande än att som aktivitetsledare ta på sig ett förtroendeuppdrag. Enligt de intervjuade föreningsledarna så finns det även en rädsla för att misslyckas om man tar på sig ett förtroendeuppdrag och kanske också en fruktan för att man på något sätt ska riskera sin personliga ekonomi. Dessa känslor är säkert i många fall befogade. Det är sällan någon dans på rosor att leda och administrera föreningen och den tid man förväntas lägga ner som föreningsledare är omfattande. Att man som föreningsledare kan riskera sin personliga

ekonomi är heller inte någon hemlighet, ett faktum som de senaste åren uppmärksammats i media.

Det går dock att konstatera en sak – aktivitetsledaren och föreningsledaren är sällan samma person. Visst fanns det personer bland dem som medverkade i undersökningen som fortfarande kombinerade aktivitetsledaruppdrag med föreningsledaruppdrag, men de var inte särskilt många. Är det så att det på grund av arbetsbelastningen är svårt att kombinera en tränarsyssla med styrelsearbete? Ja, kanske. Det är förmodligen dock inte den främsta orsaken. Det är snarare så att aktivitetsledaren och föreningsledaren är olika slags personer som vill hålla på med olika slags saker (om de nu verkligen vill hålla på med dessa saker och inte bara känner sig tvungna att göra det). Flera av de kassörer som uttryckte en önskan om att få sluta nämnde att de hellre ville ägna sig åt att träna ungdomar eller något annat ”närmare verksamheten”. Flera hävdade också att det i föreningarna tyvärr rådde en ”vi och de”-känsla mellan styrelsen och övriga medlemmar.

Utan ideellt arbetande ordförande och kassörer är det för de allra flesta idrottsföreningar omöjligt att bedriva verksamhet. I de 100 föreningar som deltog i denna undersökning fanns det män och kvinnor som tagit på sig uppdrag som ordförande och kassörer. De flesta av dessa föreningsledare uttryckte dock en oro inför framtiden och betonade svårigheterna med att få folk att ta på sig förtroendeuppdrag. En slutsats är att förutsättningarna för styrelsearbete inom en idrottsförening på något sätt måste förändras. Om det ska gå att rekrytera nya kassörer och ordförande får inte de förtroendevaldas uppgifter kännas så betungande och krångliga som de 100 intervjuade föreningsledarna gav uttryck för.

Följande frågor har föreningsledarna fått besvara:

- Vilka idrotter bedriver Din förening?
- Hur många medlemmar har föreningen?
- Hur stor är föreningens omsättning?
- Har föreningen anställd personal?
- Hur gammal är Du?
- Hur länge har Du varit idrottsledare?
- Varför engagerade Du Dig som ledare i en idrottsförening? Skedde det som förenings- eller aktivitetsledare?
- Hur snabbt skedde övergången från aktiv till ledare?
- Vilket/vilka ledaruppdrag har Du just nu och hur länge har Du haft det/dem?
- Har Du haft andra ledaruppdrag före det/de uppdrag Du har just nu?
- Hur skedde övergången från aktiv idrottare/aktivitetsledare till föreningsledare och varför?
- Är Du fortfarande engagerad som aktivitetsledare?
- Skiljer sig de uppgifter Du har i dag från de Du hade när Du började som föreningsledare?
- Vad upplever Du är det mest positiva med att arbeta i en förening?
- Vad upplever Du är det mest negativa med att arbeta i en förening?
- Har Du deltagit i någon ledarutbildning?
- Känner Du att Du skulle behöva mer utbildning?
- Om Du aldrig deltagit i någon utbildning – vad beror det på? Skulle Du vilja gå någon utbildning?
- Hur mycket tid lägger Du uppskattningsvis ner på Ditt föreningsarbete varje månad?

- Ägnar Du mer eller mindre tid åt föreningsarbetet i dag än när Du började som föreningsledare?
- Om Du varit aktivitetsledare – är det någon skillnad i tid mellan uppdragen som aktivitetsledare och föreningsledare?
- Åt vilken typ av uppgifter ägnar Du som föreningsledare mest tid?
- Har de uppgifter Du ägnar Dig åt som föreningsledare ändrats under årens lopp? Om ja, på vilket sätt?
- Var utför Du Dina uppgifter?
- Är Du eller någon annan i styrelsen arvoderad?
- Vilka förväntningar hade Du på Ditt arbete som föreningsledare när Du började?
- Skiljer sig förväntningarna åt från hur Ditt arbete som föreningsledare faktiskt ser ut i dag?
- Har Du någon gång funderat på att sluta som föreningsledare? Om Du har gjort det, vad berodde det på?
- Om Du funderat på att sluta som ledare, vad fick Dig att ändå fortsätta?
- Planerar Du att fortsätta som föreningsledare efter nästa årsmöte?
- Om nej, varför inte?
- Hur uppskattar Du att Din arbetsbelastning är i dag?
- Vilken ålderskategori tillhör den största gruppen ledare i Din förening?
Män – under 20, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60 och uppåt.
Kvinnor – under 20, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60 och uppåt.
- Hur ser Du på återväxten av ledare (både aktivitetsledare och föreningsledare) i Din förening?
- Om återväxten är dålig, vad tror Du att det beror på?